

БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ У СОЦІАЛЬНИХ КОНФЛІКТАХ (НАТОВПІ)

В.Л. ДОБРОВА

*Одеський національний університет імені І.І.Мечникова,
Одеса, Україна*

Мета роботи: дослідження безпеки людини при соціальних конфліктах (у натовпі). Завдання дослідження: вивчити поняття та особливості натовпу, розглянути безпеку в умовах натовпу.

Більша частина нашого життя проходить у спілкуванні і співіснуванні з собі подібними. Серед людей проходить процес нашого зростання і становлення. Без цього наші життєві досягнення втрачають будь-який сенс і мало чого варті. Тому не дивно, що час від часу ми підпадаємо під вплив соціальних інстинктів, завдяки яким непомітно для себе опиняємось у натовпі.

Натовп є типовим прикладом масової спільності. Це відносно короткочасне, безструктурне скупчення людей, об'єднаних безпосередньою просторовою близькістю. Натовп не має чітко усвідомленої мети, дії його учасників зумовлені якимось зовнішнім стимулом та загальним емоційним станом.

З психологічної точки зору слово «натовп» отримує зовсім інше значення. Свідома особистість зникає, причому почуття і ідеї всіх окремих одиниць, які базуються натовпом, приймають один і той же напрямок. Утворюється колективна душа, яка має, звісно, тимчасовий характер, але й досить певні риси. Збори в таких випадках стають організованим натовпом або натовпом натхненим, який складає єдину істоту і підпорядковується закону духовної єдності натовпу. З поширенням масових явищ та угруповань розгортається пошук засобів управління ними. Таке завдання ставили перед собою і перші дослідники натовпу Г. Лебон, Г. Тард, З. Фрейд та ін., вважаючи можливим перетворення його на організовану спільноту шляхом упровадження порядку. Заперечення чи відмова від порядку, в психологічному сенсі, на їх погляд, і є передумовою виникнення натовпу.

Кожен окремих індивід є розумною і свідомою істотою, проте, перебуваючи у масі, стає здатним на будь-які невластиві людині вчинки. Саме тому, вважав Г. Лібон, натовп можна розглядати як соціальну тварину, що зірвалася з ланцюга, як сліпу силу, здатну зруйнувати творіння століть.

У наш час поняття «натовп» трактується досить широко. Влада схильна вважати ним будь-які масові вияви протесту. Часто поведінка натовпу характеризується поняттям «колективні безчинства», «бунт», «повстання», «рухи за реформу», «революційні виступи». Таке змішування політико-оцінних моментів і специфічних властивостей натовпу ускладнює психологічне його пізнання. Такий підхід викликає серйозні сумніви. Звичайно, і мітинг, і аудиторія можуть за певних умов перетворитися у натовп, але вони набувають зовсім інших якостей. Наприклад, якщо під час спектаклю спалахне пожежа, то навіть найінтелігентнішу публіку охопить паніка і вона перетвориться на натовп людей. Людина охоплена панікою, завжди вірить, що обстановка вкрай небезпечна, вона погано міркує, хоча цілком її дії логіки не позбавлені. Проблема скоріше у тому,

що вона не шукає альтернативних рішень і не бачить наслідків свого рішення. Часто учасниками натовпу виявляються і прості любопитні, які спостерігають зі сторони. Отже з психологічного погляду натовп є неорганізованим скопиченням позбавленої усвідомості мети людей, які перебувають у стані емоційного збудження.

Убезпечене майбутнє людини значною мірою залежить від уміння зберегти здоров'я і життя у будь яких ситуація. Звідси і актуальність завдання сучасності – формування у процесі навчання потребу цінувати власне здоров'я і життя, тому необхідно знати і вміти вижити у натовпі.

Як вижити у натовпі? Краще правило – далеко обійти!!! Якщо не можливо - не йти проти натовпу, якщо натовп вас потягнув, намагайтесь уникнути його центру і краю, а також небезпечного сусідства вітрин, ґрат, огорож і так далі. Ухиляйтесь від усього нерухомого на шляху, не чіпляйтесь ні за що руками, їх можуть зламати. Якщо є можливість застебніться. Високі каблуки можуть коштувати вам життя, як і розв'язаний шнурок. Якщо у вас щось упало не намагайтесь підняти - життя дорожче. Захистить діафрагму зчепленими в замок руками, склавши їх на грудях. Ще можна пружно зжати руки у ліктях і пригорнути їх до корпусу. Головна задача в натовпі - не упасти. Але якщо це сталося, то необхідно захистити голову руками, і негайно вставати, для цього швидко підтягніть до себе ноги, згрупуйтеся і ривком спробуйте встати. Але встати дуже складно, завжди ефективніше попередні міри захисту і це цілком відноситься до початку ситуації.

На концерті, стадіоні заздалегідь прикиньте, як ви будите виходити. Якщо натовп щільний, але нерухомий, з нього можна спробувати вибратися, використовуючи психосоціальні прийоми, наприклад уявить себе п'яним, божевільним, зробити вид, що вас нудить. Подбайте про те, щоб простору навколо вас було достатньо для вільного пересування і уникайте скупчень, уникайте толочкнечі на сходінках. Якщо паніка почалася через терористичний акт, не поспішайте своїм рухом збільшувати безладдя: не позбавляйте себе можливості оцінити обстановку і прийняти правильне рішення. Для цього використовуйте прийоми аутотренінгу, експрес-релаксації, виберіть собі найбільш близький варіант для заспокоєння тощо. Потрібно змусити себе зберігати самовладання. Не забувайте про головну мету вашої участі у масовій акції, не піддавайтесь провокаціям з боку не в міру екзальтованих людей, інтереси яких не мають нічого спільного з вашими. Намагайтесь перебувати в оточені людей, надійність та довіра до яких не викликають сумніву. У випадку небезпеки - це гарантує своєчасну допомогу та психологічну підтримку.

А в загалі, перед тим, як поборотися за щось в толочкнечі, подумайте чого воно варте у порівнянні з тим, що можна втратити!

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1.Баб'як О.С., Чирва Ю.О. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник – К.,2003. - 304с.

2.Белінская Е.П., Тихомандрицкая О.А. Социальная психология. Хрестоматия: Учебное пособие для студентов вузов - М.: Аспект пресс, 2000.- 475 с.

3. Молодь і право. Укр. нац. комітет молодіжних організацій. - Інф.випуск. - № 1. - К., 2000. - 35с.

4. Орбан-Лембрик Л.Є. Соціальна психологія: Посібник. - К.: Академвидав, 2003. - 448с.

К ВОПРОСУ О ПРОПАГАНДЕ ЗДОРОВОГО ОБРАЗА ЖИЗНИ СРЕДИ МОЛОДЕЖИ УКРАИНЫ

Е.А. ЯВОРСКАЯ, А.А. МАЛЕНКО

*ГВУЗ «Национальный горный университет»,
Днепропетровск, Украина*

Радость и счастье, здоровье и долголетие – все это необходимо каждому из нас. Всего этого мы желаем своим родным и близким, друзьям и знакомым.

Ни для кого не секрет, какое пагубное воздействие на наш организм оказывают прием безобидных, на первый взгляд, слабоалкогольных и алкогольных напитков, употребление табачных изделий, введение наркотических и других веществ, обладающих свойством вызывать привыкание, - так называемую алкогольную, наркотическую или никотиновую зависимость.

Алкоголь, табак и наркотики – это вредные вещества, которые наносят необратимый урон людям, особенно детям и подростками. Все начинается с банального любопытства, подражания, стремления к самоутверждению, затем следует привыкание и зависимость. Алкоголь – яд, и до настоящего времени не известно ни одного его свойства, которое бы благотворно влияло на клетки и ткани организма человека. Алкоголь углеводородное химическое соединение, обладающее отравляющим свойством: он расплавляет жиры, сворачивает, денатурирует белки, изменяет нормальное физиологическое течение процессов окисления и восстановления ассимиляции и диссимиляции, убивает микроорганизмы.

Не меньший враг здоровья – курение. Слишком высока цена этой привычки. Особенно недопустимы курение и прием алкогольных напитков среди молодых девушек, которые подчас не задумываются над тем, что вредят не только себе, но и своим будущим детям. Табакокурение приносит вред не только курильщику, но и окружающим его людям.

Наркотики обладают свойством вызывать привыкание. Зависимость проявляется синдромом отмены или «абстинентным синдромом» (что является отличительной чертой наркотиков). Так называемая «ломка» (абстинентный синдром) связана с прекращением регулярного поступления в организм наркотика и перестройкой обмена веществ. Эффекты могут быть самые разные: от легкого дискомфорта или чувства жара до выкручивания суставов, судорог, сильных болевых ощущений. Наркомания ведет к грубому нарушению жизнедеятельности организма и социальной деградации. Эта болезнь с хроническим течением развивается постепенно. Причиной ее является способность наркотических средств вызывать состояние опьянения, сопровождающееся ощущением полного